

Digitutorointi ja vertaisoppiminen

MALLIKÄSIKIRJA | DigiVointi –hanke 1.1.2022–31.8.2023 | www.digivointi.fi | CC BY-SA

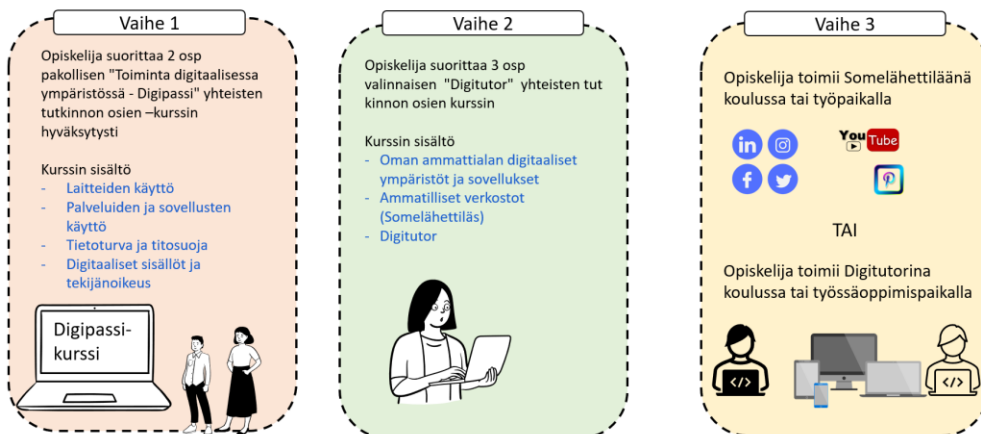
DigiVointi on Seamkin ja Sedun yhteishanke, jonka tavoitteena on auttaa eteläpohjalaisia hyvinvointi-, sosiaali- ja terveysalanpalveluntarjoajia digitalisoitumisessa. Hankkeen avulla tuetaan yritysten ja organisaatioiden digitalisoitumista, turvataan organisaatioiden digitaalisten palvelujen käytettävyys ja asiakaslähtöisyys, lisätään henkilöstön digivalmiuksia ja kavennetaan työntekijöiden välisiä digikuiluja hyvinvointi- ja soteorganisaatioissa. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto. Euroopan sosiaalirahasto. Hanke rahoitetaan REACT-EU-väliseen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Sedun Digitutormallin esittely

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedussa opiskelija voi valita opintoihinsa Tutoritoiminnan. Digitutorointi on yksi Sedun tutoritoiminnan osa. Digitutorointiin kuuluu opintoja ja toimintaa Digitutorina tai Somelähettiläänä. Tutoritoiminta kerryttää opiskelijan opintoihin viisi osaamispistettä.

Opintojen alkupuolella opiskelija suorittaa kaikille opiskelijoille yhteisiin tutkinnonosiin kuuluvan pakollisen kahden osaamispisteen Digipassi -kurssin. Kurssin jälkeen hän suorittaa vielä yhteisiin tutkinnonosiin kuuluvan kolmen osaamispisteen laajuisen valinnaisen kurssin. Valinnaisen kurssin suoritukseen kuuluu toimiminen Digitutorina tai Somelähettiläänä.

Opiskelijoiden Digitutor -polku

Digitutor voi opastaa oppilaitoksessa opettajia sekä opiskelijoita. Digitutor voi tukea opettajaa esimerkiksi jonkin uuden digilaitteen tai sovelluksen käyttöönotossa. Digitutor voi tarvittaessa jakaa omaa osaamistaan muille opiskelijoille yhdessä työskennellen. Tällöin työskentelytapaa voidaan kutsua vertaisoppimiseksi. Työssäoppimispaikassa Digitutor voi tukea ja ohjata henkilökuntaa digitaalisten taitojen kartuttamisessa ja hyödyntämisessä. Somelähettiläs voi toimia oman luokkansa tai yksikön Somelähettiläänä sovittujen sääntöjen mukaisesti.

Esimerkkejä erilaisista digitutor- ja/tai vertaisoppimistilanteista

DigiVointi -hankkeen aikana toteutettiin lukuisia joukko erilaisia teemoitettuja-, avoimia sekä segmentoituja työpajoja. Suuri osa koulutuksista oli etätoteutuksena. Etätoteutuksen etu on koulutusmatkan puuttuminen. Lähitoteutuksessa vuorovaikutus on tehokkaampaa.

DigiVointi -hankkeen aikana luotiin työpajan toteutusmalli (kuva alla). Mallia hyödynnettiin hankkeen työpajoissa. Mallin avulla työpajojen suunnittelu ja toteuttaminen on helpompaa.

1 Ennen työpajaa

- Työpajan nimi
- Kohderyhmä
- Työpajan tavoite
- Toteuttajat
- Työpajan ajankohta
- Varaukset (tila, asiantuntija, välineet, Wlan)
- Ohjelman suunnittelu (aloitusnäkyvä, aloitus, tauot, luennot, tarjonnat, turvallisuus, työpajat, keskustelu, pääkohtien nostaminen lopussa ja lopetus)
- Osallistujien vastaanotto ja poissaotto
- Markkinointi
- Ilmoittautuminen
- Palauteen keräys
- Aineiston tuottaminen
- Aineiston jakelun suunnittelu
- Työpajan siivous
- Varasuunnitelma (henkilöt, tekniikka)
- Suunnitelman tarkastus (4 päivää ennen työpajaa)
- Viimehetken tarkastus (4 tuntia ennen työpajaa)
-
-

2 Työpajassa

- Ilmoittautuminen, vastaanotto ja lopussa pois saattaminen
- Aloituspöytäkirja (luentotila, Teams)
- Info (turvallisuus, kuva/ääni/chat, tauot, ohjelma, tallenteet, aineistot)
- Puheenjohtaja, aikatauluttaja, chatseuraaja
- Vapaan sanan ohjailu
- Työpajan pääkohdat
- Palautekysely
- Päätössanat
-

3 Jälkeen

- Väliön palautepalaveri
- Työpajan purkaminen
- Työpajan jaettavan aineiston jakelu
- Palautekysely
- Asiantuntija (palaute häneltä, palaute hänelle, laskutus)
- Oman toiminnan arviointi
- Loppuraportti
-

Työpajan toteutusmalli
www.digivointi.fi | CC BY-SA

SeAMK
SEINÄJOKEN AMMATTIOPETTAJAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

sedu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

European Union
Euroopan unionin
Euroopan komissio

Hanke rahoitetaan REACT-EU-välinen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

CASE 1: SEGMENTOIDUT TYÖPAJAT

Mallin toteutus

Segmentoidussa työpajamallissa toteutetaan kehittämisprosessi yrityksille. Segmentointi tarkoittaa osallistujien jakamista erilaisiin ryhmiin eli segmentteihin, jotta työpajalla voidaan vastata parhaiten osallistuvien yritysten ja osallistujien tarpeisiin. Segmentointi voidaan tehdä esimerkiksi työpaikan tai –sektorin mukaan tai vaikkapa taitotason mukaan. DigiVointi -hankkeessa oli kolme ryhmää. Ryhmät kokoontuivat kolme kertaa.

DigiVointi -hankkeessa segmentointi tehtiin työpaikan palvelusektorin mukaan. Etukäteen ennen ensimmäistä tapaamista pyydettiin sitoutuneilta yrityksiltä toiveita kehitettävistä sisällöistä. Yhteenvetöön jälkeen ensimmäisellä kerralla keskusteltiin ja sovittiin teemat pajoihin. Pajat toteutetaan sovittu.

Mallin hyödyt

Segmentoiduissa pajoissa voidaan yksilöllistää ja kohdistaa koulutuksen sisältö vastaamaan koulutettavien tarpeita. Koulutettavien yhteinen suunnittelu, tarpeet ja toiveet toimivat motivaattoreina. Usein segmentoidussa ryhmässä on myös osaamisen taso samalla tasolla, joten oppimisessa saadaan vertaistukea ja vertaisoppimista. Segmentoidut pajat auttavat myös verkostoitumaan.

Mallin hyödynnettävyys

Mallia voidaan hyödyntää sekä yrityskohtaiseen kehittämisprosessiin sekä työntekijäkohtaiseen kehittämisprosessiin.

Mitä opimme tästä?

Segmentoidussa työpajamallissa tärkeässä osassa on itse segmentointi. Segmentoinnin peruste tulee määrittellä tarkasti. Sama toimiala ei välttämättä ole paras peruste. Erilaiset toimialat tuovat erilaisia näkökulmia. Sama toimiala työpajaan osallistujilla helpottaa ymmärtämään alaan liittyviä näkökulmia. Segmentoinnissa tärkeää on pienryhmän yhteiset tavoitteet, jota kautta osallistujat saadaan paremmin sitoutettua työryhmätyöskentelyyn.

Alakohtaisesti segmentoiduissa työpajoissa verkostoituminen on helpompaa. Yritysten kilpailutilanteissa työskentely samassa työpajassa ei ole yleensä tehokasta.

CASE 2: TEEMOITETUT JA AVOIMET TYÖPAJAT VERKKOTOTEUTUKSENA

Mallin toteutus

Teemoitetut ja avoimet työpajat voidaan toteuttaa etänä tai lähitapaamisena. Ne ovat matalan kynnyksen työpajoja, jossa jaetaan osaamista. Yleensä asetelma on siten, että työpajan järjestäjä ja/tai ulkopuolinen osaaja jakaa omaa osaamistaan osallistujille. Teemoitetussa ja avoimessa työpajassa pyritään yleensä nimensä mukaisesti myös tekemään. Teemoitetussa työpajassa osallistuja tekee itse mahdollisimman paljon esimerkiksi teemana olevalla ohjelmalla erilaisia harjoitus-/tutustumistehtäviä. Myös osallistujien aktivoiminen ja osallistaminen keskusteluun, pohtimiseen ja ideointiin on tärkeässä osassa teemoitettuja sekä avoimia työpajoja. Hyvähenkisen keskustelun edetessä kyetään luomaan erilaisia näkökulmia teemana olevaan asiaan. DigiVointi -hankkeessa asiasisältö liittyi digitaalisuuteen sekä hyvinvointialaan. Verkkototeutuksissa ennakkosuunnittelu osallistujan tekemisen ja vuorovaikuttamisen osalta on avainasemassa koko työpajan onnistumisen näkökulmasta.

DigiVointi -hankkeessa avoimessa työpajassa asiasisällön näkökulma oli laajempi. Teemoina oli esimerkiksi soteuudistus, digipalveluiden asiakaslähtöisyys ja tietoturva. Hanke hyödynsi ulkopuolisia

asiantuntijoita. Asiantuntija tuo avoimeen työpajaan ajankohtaista ja ennen kaikkea riittävän syvälistä tietoa. Myös heränneissä keskusteluissa ulkopuolinen asiantuntija kykenee tarjoamaan keskusteluun kaivattua syvällisyyttä. Avoimien työpajojen toteutus etätoteutuksena oli selkeästi tähän ajankohtaan liittyvä uusi toiveilmiö. Asiaan ehkä vaikuttivat COVID-19 endemiavaihe sekä heikentynyt henkilöstöresurssien tilanne sotealalla.

DigiVointi -hankkeen teemoitetuissa työpajoissa käsiteltävä aihe oli konkreettinen digitaito. Teemoina olivat esimerkiksi Excel, Canva, Teams ja Word. Kyseisistä teemoista voidaan muokata osallistujien tasolle soveltuva työpaja toteuttamalla lähtötason arviointi. Teemoitetuissa työpajoissa DigiVointi -hankkeessa käytettiin hanketyöntekijöiden omaa sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden osaamista.

DigiVointi -hankkeessa teemoitetuissa ja avoimissa työpajoissa oli useampi hankehenkilö läsnä. Siten kyettiin keskittymään saman aikaisesti työpajan toteuttamisen kannalta tärkeisiin asioihin. Näitä olivat esimerkiksi työpajan puheenjohtajuus ("isäntä/emäntä"), asiantuntija, verkkokeskustelusta vastaava ja substanssialaan aktivoiva henkilö.

Mallin hyödyt

Verkkototeutuksena toteutetuissa teemoitetuissa ja avoimissa työpajoissa tulee kustannussäästöä työnantajalle osallistumismatkojen puuttumisen vuoksi. Verkkototeutuksessa ei osallistujien määrää tarvitse rajoittaa. Toki erityisen suuri osallistujamäärä aiheuttaa vuorovaikutuksen vähentymistä osallistujien näkökulmasta. Ääneen ei uskalleta puhua ja kameraa ei uskalleta käyttää. Verkkoalustan online verkkokeskustelu (chat) puolestaan rohkaisee vuorovaikutukseen.

Teemoitetuissa työpajoissa yhteinen tekeminen voidaan toteuttaa tietokoneen käyttöjärjestelmästä ja käytetyistä sovelluksista riippumattomasti yleisesti käytössä olevilla verkkosovelluksilla. Siten lyhyessäkin ajassa yleensä kaikki osallistujat pääsevät osallistumaan tekemiseen.

Mallin hyödynnettävyys

Mallia voidaan hyödyntää isoissa organisaatioissa tai usealle organisaatiolle samanaikaisesti toteutuen. Verkkototeutus ja siten osallistumisen helppous luovat houkuttelevuutta. Avoimen työpajan menetelmällä voidaan jakaa laajaa osaamista. Teemoitetun työpajan avulla voidaan esimerkiksi jakaa nonstop tyyppisesti uuteen laitteeseen tai ohjelmaan liittyvää osaamista.

Mitä opimme tästä?

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Teemoitetussa ja avoimessa työpajassa tulee olla hyvin tarkka toteutussuunnitelma. Työpajan toteutusmallista on apua suunnitteluun, toteutukseen ja jälkitoimpiteisiin. Siten ei tarvitse jokaisen työpajan toteutusprosessi määritellä kaikkia huomioitavia asioita kerta toisensa jälkeen. Työpajan toteutusmallin lisäksi työpajakohtaiset erityisyyden nousivat esille suunnittelun aikana. Työpajan toteutusmalli toimi tavallaan suunnittelun perusrunkona.

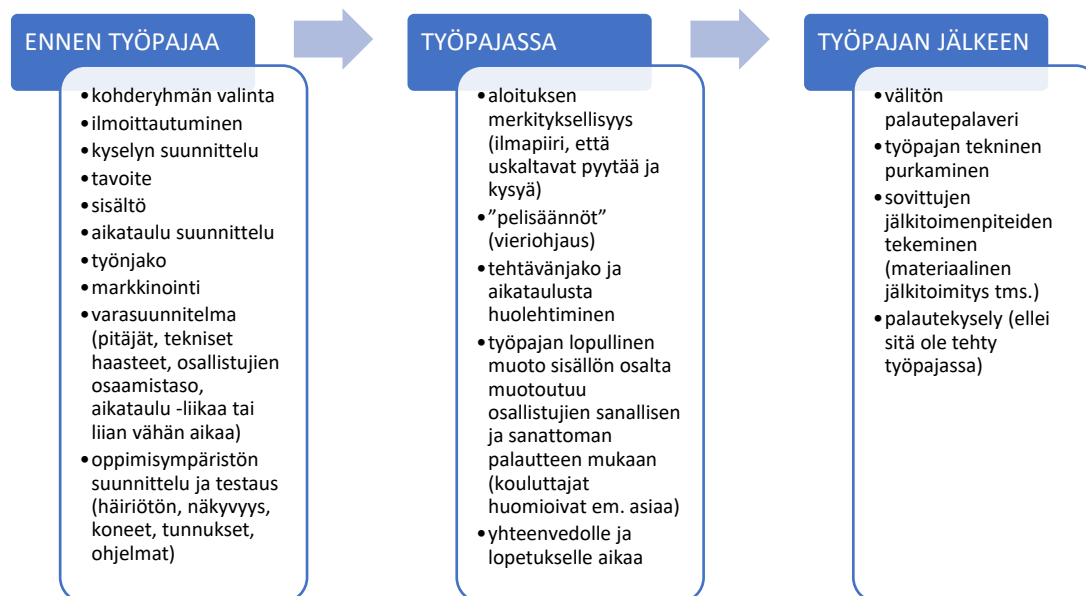
CASE 3: TEEMOITETTU PAJAMALLI LÄHITOTEUTUKSENA (KAUHAJOKI)

Mallin toteutus

DigiVointi -hankkeen teemoitetut työpajat ovat matalan kynnyksen työpajoja, jossa jaetaan osaamista erilaisten digitaalisten työkalujen perusteista. Työpajat toteutettiin lähi- tai etätoteutuksena. Tässä case 3 esimerkissä toteutustapa oli lähitoteutus. Tavoitteena oli toteuttaa lyhyitä työpajoja, jotka perustuvat osallistujien todelliseen kartoitettuun tarpeeseen. Yhdessä pajassa käsiteltiin tarkkaan harkitut asiasisällöt. Työpajoja toteutettiin saman sisältöisenä kahdella eri paikkakunnalla kaksi

peräkkäistä työpajaa. Toteutusajankohta aikataulutettiin vuorotyöpaikkojen työvuorovaihdon hetkeen. Näin menetellen työvuorojärjestelyt olivat helpompia.

DigiVointi -hankkeen aikana toteutettiin teemoitettu työpaja lähitoteutuksena Kauhajoella ja Seinäjoella. Alla kuvailtuna kyseisen työpajan toteutusprosessi.

Kyseinen teemoitettu työpaja keskittyi lähinnä määriteltyihin O365 ohjelmiin sekä tiettyihin osaamisalueisiin ohjelmissa. Osaamistavoite nousi esille työnantajan sekä työntekijöiden omista toiveista. Työpajat vaativat runsaasti etukäteisjärjestelyitä. Hanketyöntekijät tilasivat oppilaitoksien (Sedu ja SeAMK) tietohallinnolta 20kpl kirjautumistunnuksia. Sedun Suupohjantien kampukselta lainattiin 20kpl kannettavaa tietokonetta. Suurena etukäteisvalmisteluna oli kirjautumistunnusten, ohjelmien ja tietokoneiden toimivuuden varmistaminen enne taitopajaa. Molemmissa koulutuspaikoissa on saman organisaation verkkoyhteys, joka loi etukäteen luottamusta verkkoyhteyden toimivuudesta. Tietokoneiden toimivuuden varmistamisen aikana varmistettiin esimerkiksi ohjelmien uusimman version olemassaolo. Näin vältettiin yksittäisen ohjelman tai käyttöjärjestelmän pakotetun päivittymisen käynnistyminen koulutuksen alussa.

Käytännön toteutuksessa mukana oli kaksi hankkeen asiantuntijaa. Toisella oli työpajassa vastuu varsinaisesta asiasta ja toinen kykeni antamaan yksilöllistä digitukea tarpeen mukaisesti työpajan edetessä. Hankkeen asiantuntija vaihtoivat roolia työpajan sisällä ennalta suunnitellun mukaisesti.

Mallin hyödyt

Mallin isoin hyöty on osallistujan tarpeeseen kohdennettu työpaja. Pajassa osallistujat pyritään aktiivoimaan tekemiseen mahdollisimman paljon. Näiden seurauksena osallistujalle syntyy usein tunne onnistuneesta työpajasta. Pajan avulla yksittäisen työntekijän digiosaaminen kasvaa ja sen seurauksena työteho sekä työnteon mielekkäisyys kasvavat.

Työnantajalle malli on kustannustehokas. Työpaja voidaan tuoda työpaikan läheisyyteen isommissa yrityksissä/yhteisöissä. Työpajan lyhyen keston sekä lyhyen koulutusmatkan vuoksi se ei rasita työvuorojärjestelyitä kohtuuttomasti. Työnantaja hyötyy teemoitettujen pajojen mallissa tarpeen ja koulutuksen täsmällisestä kohtaamisesta. Työpajat on helppo muotoilla vastaamaan yksilöllisiä työnantajan ilmoittamia tarpeita.

Lähitoteutuksena toteutetussa työpajamallissa toteutuu myös vertaisoppimista. Erityisesti tuttujen osallistujien tilanteissa osallistuja auttoivat, ohjasivat ja opastivat toisiaan ongelmatilanteissa. Vertaisoppiminen jatkuu myös työpaikoilla työpajan jälkeen. Työpajassa käytettyjen erilaisten koulutusmateriaalien jakelu osallistujille hyödyntää osallistujia pitkään. He tietävät mistä voi kerrata opittua asiaa. DigiVointi -hankkeen kaikki koulutusmateriaali tallennettiin yleisesti käytettäväksi osoitteeseen www.digivointi.fi.

Mallin hyödynnettävyys

Teemoitettua pajamallia voidaan hyödyntää kaikessa digitaitojen opettamisessa, kertaamisessa ja/tai syventämisessä. Uuden laitteen tai ohjelman käyttöönottoon kyseinen malli soveltuu erinomaisesti. Aihealueen lisäksi teemoitetuissa pajoissa voidaan toteutuksessa ottaa huomioon eritasoiset osallistajat.

Mitä opimme tästä?

Teemoitetussa pajassa tulee olla hyvä suunnitelma. Suunnitelma tulee olla riittävän yksityiskohtainen. Kahden asiantuntijan hyöty työpajassa on siinä, että toisella on päävastuu asiasällön läpikäymisestä ja toinen kykenee keskittymään yksilöllisiin ohjaustarpeisiin.

Hyvän suunnitelman lisäksi kannattaa olla varasuunnitelma. Varasuunnitelmassa pitää varautua työpajan erityisen nopeaan etenemiseen sekä työpajan liian hitaaseen etenemiseen. Digitaitojen ja digitaalisten laitteiden työpajoissa tulee huomioida myös mahdollisimman laajasti erilaisten teknisten haasteiden mahdollisuus.

Työpajan lyhyen keston takia osallistujien yksilöllistä oppimistapaa voi olla vaikea huomioida. Toinen asiantuntijoista kykenee kuitenkin lyhytkestoisesti yksilöllisen ohjaukseen ja siten ehkä myös huomiomaan yksilölliset ohjaustarpeet.